

**Stichting Nederlands
Zouavenmuseum**
Markt 31
4731 HM Oudenbosch

***Nieuwsbrief, november 2015.
19de jaargang, nummer 2.***

Beste vrienden van het zouavenmuseum,

Bij dezen ontvangt u – per post of digitaal – de tweede nieuwsbrief van het jaar 2015. Het zomerseizoen zit er weer op, het iets rustiger winterseizoen komt er weer aan. De openstelling van het museum is teruggebracht naar 1 middag per week, de zondagsopenstelling is onveranderd. In de winter daalt het individuele bezoek maar het groepsbezoek loopt gelukkig het hele jaar door.

Voor dat ik verder ga met het dagboek van zouaaf Jan van der Meer, wilde ik graag een object nader toelichten dat wij eind vorig jaar hebben verworven. Ieder jaar in het jaarverslag maak ik melding van alle documenten en objecten die aan de collectie werden toegevoegd en één object wil ik graag nader toelichten.

Het gaat om de schenking van een “mes van een Garibaldi”. Ik werd benaderd door een familie uit Eindhoven met de vraag of ik daar in was geïnteresseerd.

Het mes was afkomstig van zouaaf Scheefhals. In het register komen twee zouaven voor met de naam Scheefhals, nl.

Petrus Henricus Antonius en Alfons Maria Henricus, geboren in Den Bosch. Twee broers die in een verschillende periode dienst hebben gedaan. Petrus van 28-04-1866 tot 01-05-1868. Hij heeft het gebracht tot korporaal en heeft deelgenomen aan de veldtocht van 1867. Zijn broer Alfons is korter in Rome geweest, nl. van 09-07-1869 tot 10-07-1870. Van hem zijn geen verdere bijzonderheden bekend. Het verhaal gaat dat zouaaf Scheefhals in een treffen met de Garibaldi's werd geraakt door een mes dat hem werd toegeworpen door een roodhemd. Het mes bleef steken in de mouw van zijn uniform en zouaaf Scheefhals heeft het mes als souvenir meegenomen naar Nederland. Het mes en het verhaal zijn bewaard gebleven in de familie, alleen de belangstelling ervoor is tanende. Reden voor de familie in Eindhoven het mes aan het museum te schenken, zodat het niet verloren gaat. Zie voor een afbeelding van het mes pagina 2. Vooral het bijbehorende verhaal maakt het uniek!

Eind september ontving ik wederom een bijzondere schenking.

Een echtpaar van ruim 90 jaar, kwam vergezeld door hun dochter naar het museum om een aantal objecten te schenken afkomstig van zouaaf Jacobs uit Weert. Het ging om zaken als een reliekenhouder met echtheidsverklaring, een Agnus Dei met verklaring, een medaille Bene Merenti met diploma, zijn militair zakboekje, een foto, een krantenartikel, een medaillon met afbeelding van Maria en wat nieuw is: een document, opgesteld in het Italiaans. De inhoud was niet helemaal duidelijk, dus heb ik de hulp ingeroepen van een vriendin van het museum, Mevrouw Dina Aristodemo uit Amsterdam, om het document te vertalen. De globale vertaling luidt als volgt:

PAUSELIJKE REGERING

Locatie: Roma Regiment: Zouaven
Brigade: 1e Bataillon 2de compagnie

Het gaat om een toestemming die verleend wordt aan de Infanteriesoldaat, zouaaf, Giovanni [Johannes] Jacobs om zich naar Nederland te begeven voor drie maanden, van 3 december 1868 tot en met 2 maart 1869.

‘Bovengenoemde moet zich weer op zijn plaats bevinden zodra de toestemming is verlopen.’

‘De houder van dit document zal de plicht hebben om het te laten tekenen voor «gezien» door de Commandant van de Gendarmerie zowel bij aankomst op de plaats van bestemming als bij zijn vertrek om terug te keren bij zijn onderdeel.’

Getekend door de Commandant van het Regiment, door de Hoofdambtenaar van de Administratie en door de Militaire Intendant. De gegevens (geboortedatum, plaats) en de fysieke gegevens [Connotati] van de soldaat Jan Jacobs zijn niet ingevuld.

Jacobs is na deze periode weer naar Rome gegaan om op 11-06-1869 definitief uit de dienst te worden ontslagen. Er wordt geen melding gemaakt van deze onderbreking in de boeken van Morel en ook het militair zakboekje maakt geen melding van dit buitengewoon verlof.

Misschien dat de Italiaans ontslagbewijzen ooit uitsluitel geven.

Het is voor mij het eerste document waaruit blijkt dat er verlof werd verleend in bijzondere omstandigheden.

Ik had eerder gelezen in een artikel dat Zouaaf Küppers toestemming had om gedurende 3 maanden zijn zieke vader bij te staan in Nederland, maar een bewijs daarvoor had ik niet eerder onder ogen gekregen.

Een ander “nieuw” document is het document waarmee de dienstdtijd voor 6 maanden kan worden verlengd. Jan van der Meer schrijft erover in zijn dagboek en ook dit document had ik niet eerder gezien. Bij de ruim 4800 afbeeldingen van documenten die wij mochten ontvangen van Dhr. Bart Desimpel, komen ook deze documenten voor.

0728

1989

GOVERNO
DIVISIONE TERRITORIALE

Piazza di Roma

PONTIFICO
BRIGATA

Reggimento Luani
1.° Batt.
2.° Comp.

1868

PERMESSO di tre mesi giorni da valere fino al due Marzo 1869 inclusivamente per *sera Saba Sano*

SOTTO-UFFICIALE O SOLDATO

Permessi domandati al comando del *Generale de Mando* comandante *de Mando* in virtù dell'articolo del regolamento del 18 sul servizio interno per le truppe di *partenza di S. Maria* accorda al *Giovanni Jacobs*

il 18 un permesso di tre mesi giorni da valere fino al due Marzo 1869 inclusivamente, per andare in *partenza di S. Maria* legazione di *partenza di S. Maria*

IL COMANDANTE DEL *partenza di S. Maria* Il medesimo dovrà essersi restituito al suo posto allo spirare del presente permesso, che incomincerà a decorrere dal *partenza di S. Maria* *partenza di S. Maria* 1868

Approvata la domanda del presente permesso

il 18 A *Roma* il 3 Dicembre 1868

IL COMANDANTE LA *partenza di S. Maria*

IL COMANDANTE LA PIAZZA *partenza di S. Maria*

Età di anni, nato il *partenza di S. Maria*, statura metro uno e *partenza di S. Maria*

capelli *partenza di S. Maria*, sopracciglia *partenza di S. Maria*

occhi *partenza di S. Maria*, naso *partenza di S. Maria*, bocca *partenza di S. Maria*, mento *partenza di S. Maria*

viso *partenza di S. Maria*, colorito *partenza di S. Maria*, segni apparenti *partenza di S. Maria*

Visto: *partenza di S. Maria*

L'Ufficiale Superiore d'Amministrazione *partenza di S. Maria*

Visto per partire il 3 Dicembre 1868

L'Intendente Militare *partenza di S. Maria*

NOTA. Il presente biglietto servirà per tutti i permessi da 8 a 30 giorni esclusivamente. Quando il permesso sia per più di 15 giorni sarà documentato al comando generale, se questi lo sarà chiesto al Mando.

Le domande di permessi saranno sempre sottoposte all'approvazione del comandante della piazza prima di essere inoltrate agli uffici generali. Non si usano lettere accompagnatorie.

Il La stessa sarà dal comandante la brigata o comandante la divisione territoriale, secondo che l'uno o l'altro di essi abbia accordato il permesso.

PONTIFICO

GOVERNO

IL MILITARE QUI ADDIETRO NOMINATO PORTA SECO GLI EFFETTI QUI APPRESSO INDICATI

INDICAZIONE DEGLI EFFETTI	QUANTITÀ IN LETTERE	INDICAZIONE DEGLI EFFETTI	QUANTITÀ IN LETTERE
SOTTO-UFFICIALE O SOLDATO			

Fatto a il 18

IL COMANDANTE DEL

CERTIFICATO DI VISITA

Il qui addietro nominato non è affetto di malattia acquisita, né di malattia cutanea, né di alcun'altra malattia contagiosa.

A il 18

Il Chirurgo

Verlofbenijs van "Jacobs, Giovanni."

Dhr. Desimpel noemt ze Fdr, Foglio di Recapitolazione. (Het document van Van der Meer behoort nog niet tot de documentatie collectie.)

Verrassend om steeds weer nieuwe documenten en objecten onder ogen te krijgen!

Een afbeelding van het Verlof document, voor- en achterzijde, vindt u in de nieuwsbrief.

Net als het Foglio di Recapitolazione van "Verhoeven, Giovanni Enrico".

Ik wijs u er nogmaals op dat u de nieuwsbrief ook per e-mail kunt ontvangen. Dit werkt voor ons kostenbesparend en het voordeel voor u is, dat u de foto's in een veel betere kwaliteit ontvangt. Als u er prijs op stelt de nieuwsbrief en het jaarverslag voortaan per e-mail te ontvangen, dan vraag ik u een mailtje te sturen naar info@zouavenmuseum.nl. Ter bevestiging ontvangt u dan de nieuwsbrief per mail retour!

4 Specie
Modello N.º 4.
Tariffa F. N. III. Art. 34. 35.
c 461.

STATO PONTIFICIO

I. DIVISIONE MILITARE
1.ª Compagnia

Quartieri Pontifici
PIAZZA DI Frascati.

Foglio di recapitolazione, o reintegrazione di (1) Verhoeven Giovanni Enrico.
Surgente 2.ª cl. per anni 1111. Sei con la regalia di Scuti sopra soldo d'angiarita i
Baisochi 3 al Quona

Quest'oggi Otto Novembre Mille ottocento sessanta - Quattro
il nominato Verhoeven Giovanni Enrico figlio di Prando - e di Van - miter - Fedora.
nato a Dordrecht - regazione di Olanda - li 2 aprile 1833
avendo supplicato per rannovare la capitolazione per anni mesi Sei -
mediante gli è stata accordata colle
condizioni dell'antecedente capitolazione, dichiarando che la presente avrà principio
dal giorno Otto novembre e terminerà col giorno otto maggio mille ottocento sessanta - Cinque
Fatto a Frascati - li otto novembre mille ottocento sessanta - Quattro
IL COMANDANTE DEL 3.º
è abile a continuare la carriera militare.

L'UFFICIALE DI SANITA'
Visto, e registrato al N.º 98.
IL SOTTO-INTENDENTE MILITARE
TESORIERE

Me obbligo di continuare a servire per anni 1111. Sei in istato celibe per
(2) e prorogare dell'ultima Capitolazione

Dal Sig.
per avere
condizioni di sopra espresse,
(3)

ho ricevuto Scuti
la Capitolazione per anni
colle
Verhoeven

(1) Indicare il nome, cognome, e grado dell'individuo.
(2) Indicare le cause per le quali ha luogo la recapitolazione, o reintegrazione.
(3) Far porre la firma all'uomo che rinnova, o reintegra la capitolazione, e se non sapesse scrivere farà la croce alla presenza di due testimoni che si sottoscriveranno.

NUM. 63.

Voor ik verder ga met het dagboek van zouaaf Jan van der Meer de laatste huishoudelijke mededeling:

Wij vragen alle vrienden van het Zouavenmuseum zelf hun bijdrage van minimaal 15 euro per jaar over te maken op onze bankrekening

IbanNummer:

NL 18 RABO 0140 7706 90.

Bic RABONL2U.

Wij sturen geen acceptgirokaart!

Door deze bijdrage steunt u het museum en ontvangt u tweemaal per jaar onze nieuwsbrief met uniek materiaal uit het archief!

**Zouaaf Joannes Stephanus Jacobus
"Jan " van der Meer.**

Geboren 23-04-1832 te Scheveningen, zoon van Cornelis van der Meer en Barbara Jacob. Beroep: Koetsier.

Belgisch nummer: 204; Italiaans nummer 456.

Pauselijk zouaaf van

17-01-1861 tot 19-01-1862. Jan van der Meer was op 9 januari 1859 getrouwd met Agatha Roozenburg. (in het dagboek wordt 4 januari als huwelijksdatum genoemd!) Zij stierf op 29 juli 1860. Zij hadden een zoon die op 20 april 1859 was geboren en op 25 juli 1859 was komen te overlijden.

Voor Jan gold dus de toelatingseis:

Ongehuwd of **weduwnaar zonder kinderen.**

De tekst van het reisverslag is zoveel mogelijk ongewijzigd weergegeven. Af en toe heb ik voor de leesbaarheid wat leestekens geplaatst en de plaatsnamen verbeterd.

Zouaaf Jan van der Meer is de voor de Paasviering in Rome en beschrijft alle plechtigheden.

.....De zouaven kregen op dezen dag ook eene plaats in de St. Pieters Kerk. Wij waren gerangschikt op de plaats waar anders de palatijnsche wacht staat: zoodat zijne H.H. door ons midden posteerde. Ik kan niet genoeg herhalen dat het nog onmogelijk is daar iets van waarden van die processie te zeggen, waarmede Z.H. ten negen ure in de St. Pieter kwam. En al de plechtigheden van dezen dag . Z.H. zong de Mis, het epistel en het evangelie werden eerst in het Latijn en dan in het Grieksch gezongen. Het indrukwekkendste oogenblik is de consecratie. Dan heerst onder die duizende menschen die in de kerk zijn een ongeloofvelijke stilte en een zachthorend muziek speelt, een effect hierdoor teweeg gebracht dat kan nooit naar waarde beschreven worden en die indruk die het op de gebroeders maakt, gaat alle gedachten te boven.

Dezen muzikanten bevinden zich boven in de koepel, men ziet het niet zoodat iemand dit niet wetende zich niet kan begrijpen waar dat muziek vandaan komt. Het is alsof een koor van engelen boven het altaar zweeft en een Hemelsch lied aanheft hetwelk na de consecratie weder ten hemel stijgt en ik laat dus alles aan uwe gedachten over want als ik er iets van zeggen wilden dan zouw ik altijd de waarheid te kort doen. Na de H. Mis juist ten twaalf uren gaf Zijn H. diens zegen van het balcon der St. Pieter, even als op witte donderdag. Maar met grooten solemniteit. Op witte donderdag droeg de Paus slechts een eenvoudigen Bisschopsmijter maar op Paaschdag de Pauselijken driekroon.

Paus Pius IX.

De fransche soldaten waren er met hunne kannone, ook de Koning en de Koningin van Napels, de Koninginbroeder en de Koningin van Spanje waren erbij. Dezen waren ook op witte donderdag bij alles tegenwoordig. De illuminatie (moet zijn illuminatie) die tweejaars plaatsheeft, te weten vandaag en op de feestdag van St. Pieter en Pouweles 29 Junij was uitgesteld tot Paaschmaandag. Toen stond de geheelen St. Pieterskerk, de geheelen colonades op het plein: in een woord alles in vollen vlam. Allen kolonen, ieder cornie van dezen onmetelijke bouw, de gehelen koepel tot aan den top van het Kruis waren met regenlampen behangen. Dezen illuminatie word in twee verdeeld, de eerste is genoemd de Zilveren. Dezen begint met de Ave Maria of Angelus en bestaat uit 5900 lantaarens. Welken zoo geplaatst zijn dat men niet de vlam maar slechts den schijn van het licht zien kan, hetgeen wonderlijk is. De tweede word genoemd de Goude en dezen begint een uur later. Dan worden als door een

tooverslag eensklaps 900 ijzeren potten ontstoken, zoo dat er dan tezamen 6800 lichten branden.

Het schijnt onbegrijpelijk hoe in een oogenblik die 900 potten ontbranden, maar dit is eenvoudig. Daarvoor worden 382 mannen gebezigd. Dezen houden zich achter de reuschachtige cornieen van den bouw verborgen, ieder met een brandende fakkel. Op het klokslag ontsteekt hij die. Boven op het Kruis staat een zeer grooten pot die daar geplaatst is en pas op dit teken onsteekt elk der 382 man die 2 of 3 potten die hem ter ontsteking zijn aangewezen en terwijl dezen potten niet een zeer licht ontbrandbaren stof zijn opgevuld zoo behoeft slechts de fakkel van den man er overheen gezwaaid te worden om vuur te vatten. Men zegt dat dezen illuminatie 600 scudi kost. Gij begrijpt dat ik dit van iemand weet die met de zaak bekend is. Dinsdagsavonds was het vuurwerk op het Pincio. (Pincio= heuvel in Rome)

Dit vuurwerk is verukent schoon. Ik heb zelfs van franschen hooren zeggen dat het het vuurwerk van Parijs overtreft. Nu eindig ik met de feesten van de Goede week en gaan wij nog wat het een en ander schrijven wat ik in Rome ontmoet heb.

In Anagni had ik reeds lang gehoord dat er behalve Pater Wilden nog een Hollandschen Pater in Rome was in het klooster van H. Bonaventura. Den tweede dag dat ik in Rome was ben ik gaan zoeken naar dat klooster, maar te vergeefs ik kon mij niet genoeg in het Italiaans uitdrukken om het nog te wijzen. Naar drie dagen gezocht te hebben vond ik eindelijk het Klooster en ook de Pater. O, wat een vreugden voor mij en ook voor die Pater, hij spreekt veel over Holland. Ik vroeg de Pater of hij met mij den volgende dag wilde gaan eten, dan zouden wij eens lekker dineeren. Zijn

Eerwaarde nam dit met genoegen aan. Den volgenden dag ging ik al intijds de Kazerne uit om naar de Pater te gaan en den dag vrolijk in Rome door te brengen. De Pater liet mij eenigen merkwaardigheeden zien, waar ik later wat van zal schrijven. Wij gingen dieneren in de Duische (?) Keuken, die ons een lekker Diener klaargemaakt had. Wij hadden goed gegeten en eens ferm gedronken op onzen kennismaking. Verschijdene heil dronken uitgebracht dat onze vriendschap van dien zou zijn tot aan onze Dood. De naam van die Pater is Adrianus van Oorscot, geboren te Helmond, doctor in de Letteren Professor in de universiteit van Rome, lectorgeneraal in de Oostersche talen. Jammer dat de tijd zoo kort voor mij was, want de volgend dag moesten wij weer vertrekken naar Anagni. Woensdagmorgen ten 6 uur vertrokken wij met het Batallion uit onzen zoo dierbaren plaats, De ewigen Stad Romem. Wij marseerden de poort van St. Jan uit en kwamen het eerst in Albano, vanwaar wij wat rust kregen.

Zouaf Lardinois met volledige bepakkung.

Vandaar naar Frascati en vandaar naar Valmontone. Voordat wij te Valmontone aankwamen hadden(?) wij een zeer aardig stadje, Montopetro* genaamd, niet ver van Konlona* gelegen. Dit had onzen Collonel met opzet laten liggen, omdat Konlona niet heulden met de Garibaldisten en hun de voordeelen te doen missen die hun anders het Batallon zouden bezorgd hebben. Wij vertoefden daar twee uren ruim en trokken daar Koffij. Daar is ook een groot Simmenarie. De studenten, waarschijnlijk Teologanten, hielpen ons onze ransels afnemen, houtvuren helpen dragen voor de kook. De vrouwen bragten ons eijeren, brood en sommighen mensen bragten ons wijn en gebraden kippen. Het muziek speelden eenigen mooien stukken zoo dat het werd een waar feest in Montopetro. Toen het hoorensiennal gegeven werd om aan te treden en te vertrekken werden onze ransels in beslag genomen door de studenten die ze voor ons een uur wilden drage. Voor de brave Zouafvie, zegde zij. Het was een remoer en een drukten die ik nooit zal vergeten, het geroep der korporaals en die der sersjants en luitenants: maakt toch voort zouaven. Het geschreeuw der mannen en vrouwen en kinderen: Eviva Pio IX, Eviva papa Ree, Leven Pius Negen, Leven de Paus Koning! Leven de Zouafven Pontificie en het gewuif der hoeden, steeken en zakdoeken daar scheen geen einden aan te komen. Tot dankbaarheid werd er halt gekommandeerd, het Batallon in order gesteld, het geweer gepresenteerd en een stuk muziek gespeeld en zoo verlieten wij Montopetro en die braven menschen met een dankbaar hart. Eindelijk kwamen wij nog denzelfden dag nog te Valmontone aan.

*(*Montopetro en Konlona heb ik niet op de kaart kunnen vinden!)*

Valmontone.

Het was weer zooals wij gewoon waren, gelogeed zoo als de geiten of de schapen in hunne schuren, op wat strooi en de ransel tot hoofdkussen. Zoo maakten wij ons een heerlijk bed. Donderdagsmorgens vertrokken wij ten 6 uren van Valmontone naar Anagni waar wij desmiddags ten een uur aan kwamen.

De geheelen stad kwam ons aan de voet der Berg afhalen, tot zelfs den Bisschop stond daar met een rij van geestelijke en gaf ons daar Zijne Bisschoppelijke Zegen. De mensen namen onze ransels om die naar boven te dragen voor de Brave Zouaafven want zij hadden ons dien 8 dagen gemist. Voor al de armen menschen, die daar zoo veeltallig waren, ach het deed mij zoo goed dat ik mijn armenvrouw (?) weer zag staan, aan het Klooster waar ik gekazerneerd was. Ik had voor haar nog een stuk brood overgehouden en nog twee eieren. Ik had met mijn vertrek uit Montopetro 4 eieren gekregen van een damen, waarschijnlijk de vrouw van de Burgemeester, die ons veel eieren bragt en ook wijn deelden en daar ik mij in Romen een goed stuk worst en wat ham aangeschaft had, zoo had ik voor mijn armenvrouw wat overgehouden. Iederen Companie werd weer in zijn eigen klooster gekazerneerd, want kazernes waren daar niet, dus ik kwam weer in het St. Jacomo op Corriedo no. I.

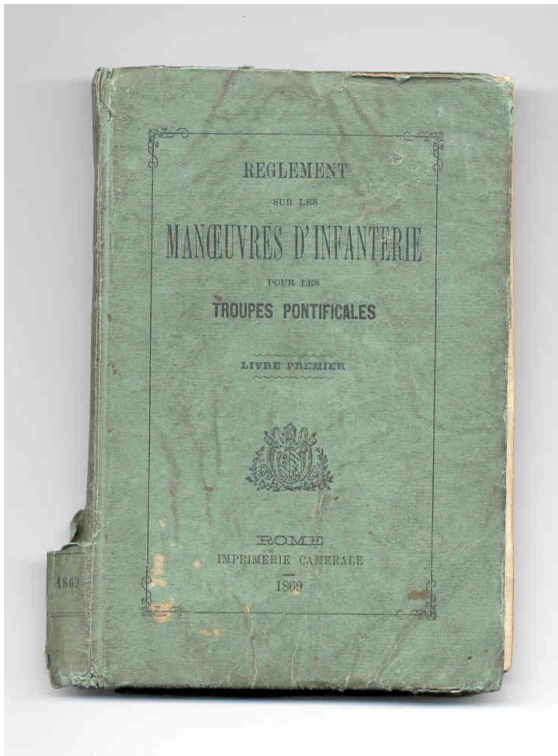
Wij kregen rust, gingen ons waschen en verschoonen en twee uren daarna kregen wij ons dinee bestaande in witte boone met gebakken karbonade, dat liet zich toch goed smaken. Het overschot was weer voor de Armen die weer met grooten getallen stonden te wagten en met dankbaarheid daarmede vertrokken, ons vuile goed medenemend om dat den anderen dag weer schoon en zelfs zeer proper terug te brengen.

Des middags gingen wij de stad in om onzen flesch wijn te gaan drinken, met ons twee een flesch, dat kostte 20 cent. Dan had men een goeden flesch landwijn voor 30 cent. Puik! Puik! De kastelein van ons gaf een flesch wijn cado en ik geloof wel 10 flesschen aan zijne Klanten, want hij had veel aan ons verloren.....(onleesbaar)

Ik ging een bezoek brengen bij mijn wasvrouw, goeden menschen. Haar man was wagenmaker maar er was in Anagni niet veel werk zoodat zij blijd was er wat bij te verdienen en hoopten dat de Zouafven niet meer weg zouden gaan. Nu was alles weer zoo als voorheen. De Paaschtijd was voorbij en wij gingen nu dagelijks de steilen rots weer af om in de valij te exserteren en zoo als wij dat noemden spiegelgevegten maken, dat was voor ons een zeer nutigen oefvening en zelfs plaizierig.

Anagni.

Instructieboekje.

Eens heb ik nog eens twee jongen luitenanten gescheiden. Die kregen twist om dat er een van de tweeden Compagnie onverhoeds overvallen werd. Dat kon Zijn Hoogheid niet lijden en hij moest zich toch met zijn Compagnie gevangen geven. Ik nam hem heel bedaard vast, ontzette mijn luitenant en nam hem zijn sabel af. De kwestie werd spoedig geschikt en dinsdags moest ik met hun een flesch wijn drinken. Zoo liep de kwestie af. Men ziet, de mensch kan dwalen maar dat wil ik u zeggen, was het een Garibaldist geweest, mijn bajonet had hem het hart doorboort. Zoo verliepen de dagen en we kregen het feest van het H. Sacrament. Reeds 5 dagen hadden eennigen Zouafven al gewerkt om eene Kapel te bouwen op het Plein van Anagni. Hij werd gebouwd op palen Rooden rotssteen, de kapel met dak van linnen. Een prachtig Altaar versierd met groen en bloemen, wapens troffee de Medalie van Castelfidardo, het Pouselijk wapen, ook dat der Bisschop van Anagnie, twee kanonnen. Ik kan niet genoeg die

plegtigen dag beschrijven. Alle huizen waren met vlaggen behangen tot de armsten toe. De straten waren bestrooid met palmtakken en bloemen. In de plaats waar dat de Bisschop moest komen met het H. Sacrament was het met vloerkleeden gespannen. De Bisschop droeg het H. Sacrament door de stad beginnend van de Kerk St. Jacomo gevolgd door al de Geestelijke der Stad, de Kloosterlingen, de Burgemeester, de Raadsheeren en alle Zouafven gewapent en met hun muziek. Ook het muziek van de Burgers en agter de Zouafven een onafzienbaren menschenmassa. Toen de Bisschop aan de Kapel gekomen was, losten de Zouafven kanonschoten en na het zingen der Tantumergo gaf de Bisschop de Zegen met het H. Sacrament. Nooit zal ik die plegtigen oogenblikken vergeten. Zoo iets had ik nog niet gezien en vooral in Holland niet.....

Het tweede feest dat wij hadden was het feest van de Krooning van Z.H. Pius IX den 21 juni. Smorgens moesten wij allen in de wapens zijn. De Bisschop deed de H. Mis in het Kadastraal. Na de H. Mis verscheen de Prelaat op de balcon der Kerk en wij stonden aangetreden voor de kerk en kregen toen de Bischoppelijke Zegen. Na de plegtigheid gaven wij driemaal vuur, wat de geheelen stad deed huiveren. Savonds was het feest Elimonatie (illuminatie) en veel zouafven hadden vuurwerk gekocht ten eeren van Pius IX. De Anagnisten (?) hadden nog nooit zoo een feest gevierd voor de Paus. Diezelfde avond hadden wij nog een aardigen grap. Een apotheeker, die zeker niet Pausgezind was, had het durfven wagen een negenlantaren met de Piemonteessen Kleuren buiten te hangen. Maar o wee, dat duurden een oogenblik. De zouafven klommen als katten tegen zijne vensters en niet een bleef er gespaard. Zoodra hij zag dat zij gescheurd werden, wilden hij de bovenste

inhalen, maar daar de zouafven al ladders gehaald hadden, kreeg hij zoveel slaag op zijn vingers en op zijn hoofd dat hij geen lust meer had 1 in te halen. Zijne ruiten werden verbrijzeld en op Zijn deur werd geschreven met grooten letters “ Viva Pio IX Re” en dat stond nog op zijn deur toen de Zouafven Anagnie met 15 October verlieten.

Nu was het 18 Julij, ik had maar voor een half jaar dienst genomen en ik nam weer voor een half jaar dienst er bij. Er werd veel gesproken dat er met september gevogten zouden worden en ik vroeg voor 8 dagen verlof om naar Rome te gaan en daar onzen vrienden nog eens op te gaan zoeken. Thoen en 3 Franschen Zouafven en ik huurden een rijtuig en gingen gewapend op reis. Wij vertrokken den 18 Julij savonds ten zes uren met twee flinke kleppers en een flinken Koetsier in een Caroussel op reis, voorzien van de noodigen proviand. Wij reden van Anagnie uit eene adem door tot Colona, waar wij des nachts om 1 uur aan kwamen. Allen flink wakker, want slaapen viel niet aan te denken. Vooreerst hadden wij veel plazier, door de Maan bijgelicht in de bergen van de Romana. Nu en dan werd er gezongen, druk gepraat en goed oog gehouden op de Bandieten of Roovers die zich in de bergen op hielden. Zoo dat de tijd van 7 Uuren omgevlogen waren. De Paarden werden afgespannen en ik hielp de beesten zelfs op stal zetten, want ik moet als kenner van paarden bekennen dat de dieren uitmuntent geloopt hadden.

Foto rechts: Zouaaf J.J. van 't Hoen op latere leeftijd. Pauselijke zouaaf van 1861-1-24, ontslagen 1863-08-02. Bijgetekend 1866-03-31, korporaal geworden 1870-04-21 en ontslagen bij het beleg en de val va Rome.

Tot zover het verslag van zouaaf Jan van der Meer. Ter illustratie van zijn handschrift laat ik u onderstaande bladzijde zien.

In de volgende nieuwsbrief vervolg ik het reisverslag.

Graag tot ziens in het museum!

Met vriendelijke groet,

Marijke Zonneveld-Kouters.

Oudenbosch, november 2015.